

Zpráva o šetření ve věci řízení o odstranění potrubí

Obdržel jsem podnět pana A., bytem xxx (stěžovatel). Namítal nečinnost odboru životního prostředí Městského úřadu Moravský Krumlov (vodoprávní úřad) v řízení o odstranění vodního díla – potrubí propojujícího Anonymizovaný potok s mlýnským náhonem v k.ú. Tulešice.

Poté, co jsem shromáždil podklady od vodoprávního úřadu a od Krajského úřadu Jihomoravského kraje, jsem se **rozhodl rozšířit své šetření i na postup krajského úřadu**, který se daným případem rovněž zabýval.

A. Shrnutí závěrů

Po prošetření věci jsem dospěl k následujícím závěrům:

- (1) Krajský úřad se dopustil pochybení, jelikož odůvodnění rozhodnutí¹ ze dne 9. 12. 2021 bylo rozporné s výrokem rozhodnutí. Rozhodnutí však s ohledem na zákonné lhůty nelze zrušit.
- (2) Vodoprávní úřad **není** nečinný v řízení o odstranění stavby potrubí, jelikož další řízení o odstranění nepovolené stavby podle § 250 odst. 1 písm. b) nového stavebního zákona² nelze vést z důvodu překážky věci pravomocně rozhodnuté. Domnívám se však, že Městský úřad Moravský Krumlov má k dispozici jiné nástroje, kterými by mohl zabránit dalším negativním dopadům užívání stavby potrubí na okolí.
- (3) Vodoprávní úřad postupoval v rozporu s principy dobré správy, když stěžovatele nevyrozuměl o způsobu vyřízení jeho podnětu ze dne 23. 8. 2023.

Své závěry podrobněji vysvětluji v části C této zprávy.

B. Skutková zjištění

Při posouzení podnětu jsem vycházel z informací a listin, které jsem shromáždil v součinnosti se stěžovatelem, vodoprávním úřadem a krajským úřadem. Zjistil jsem zejména následující podstatné skutečnosti.

Zhruba v roce 2012 stěžovatel s manželkou vybudovali za pomoci prostředků z dotace vodní nádrž (popř. rybník či tůň), která měla být napájena vodou z Anonymizovaného potoka. Následně však vyšlo najevo, že voda do vodní nádrže neteče, neboť je z potoka odváděna potrubím do blízkého B mlýna. Z důvodu nefunkčnosti vodní nádrže poskytovatel dotace vyzval stěžovatele a jeho manželku k vrácení dotace ve výši cca 2 miliony Kč.

Stěžovatel má za to, že potrubí je nepovolenou stavbou a že jejím prostřednictvím dochází k nepovolenému odběru povrchových vod z Anonymizovaného potoka.

Vodoprávní úřad zahájil řízení o odstranění vodního díla – potrubí již v roce 2012. V průběhu let vydal celkem pět rozhodnutí, pětkrát je přezkoumával krajský úřad v odvolacím řízení, dvakrát věc přezkoumával také Krajský soud v Brně.

1 Rozhodnutí ze dne 9. 12. 2021, č. j. JMK 171153/2021.

2 Zákon č. 283/2021 Sb., stavební zákon; právní předpisy jsou dostupné na www.zakonyprolidi.cz.

Naposledy vodoprávní úřad vydal dne 12. 8. 2021 rozhodnutí,³ kterým se **městysi Vémyslice nenařizuje** odstranění stavby. Dle vodoprávního úřadu totiž nelze postavit najisto, že se jedná o nepovolenou stavbu. Proti rozhodnutí se stěžovatel s manželkou odvolali.

Krajský úřad napadené rozhodnutí potvrdil, přestože je z odůvodnění zřejmé, že by se podle něj měl vodoprávní úřad nadále zabývat otázkou nelegálnosti stavby a souvisejícím nepovoleným odběrem vody. Krajský úřad však souhlasil s tím, že odstranění potrubí nelze nařídít městysi Vémyslice, neboť jeho vlastníky jsou dle uzavřené dohody s městysem Vémyslice z roku 2017 vlastníci B mlýna.

Stěžovatel nesouhlasí s tím, že vodoprávní úřad v řízení o odstranění potrubí nečiní žádné další kroky patrně již od skončení odvolacího řízení. Rovněž namítá, že mu neodpověděl na jeho dvě žádosti o pokračování v řízení.

C. Právní hodnocení

C.1 Postup krajského úřadu

C.1.1 Rozhodnutí krajského úřadu ze dne 9. 12. 2021

V následujícím textu posoudím postup krajského úřadu v odvolacím řízení a následně vyhodnotím, jaké mělo jeho rozhodnutí důsledky pro další vývoj případu.

V odůvodnění rozhodnutí úřad uvede důvody výroku rozhodnutí, podklady pro jeho vydání, úvahy, kterými se řídil při jejich hodnocení a při výkladu právních předpisů, a informace o tom, jak se vypořádal s návrhy a námitkami účastníků řízení a s jejich vyjádřením k podkladům rozhodnutí.⁴

Jestliže odvolací úřad dojde k závěru, že napadené rozhodnutí je v rozporu s právními předpisy nebo že je nesprávné, zruší jej a věc vrátí k novému projednání úřadu, který rozhodnutí vydal. Zároveň odvolací úřad v odůvodnění uvede právní názor, kterým se musí podřízený úřad řídit při novém projednání věci.⁵

Vodoprávní úřad rozhodl, že se městysi Vémyslice nenařizuje odstranění potrubí. Podle něj totiž nelze postavit najisto, že se jedná o nepovolenou stavbu. Krajský úřad v odvolacím řízení rozhodnutí potvrdil a souhlasil s tím, že nelze nařídít odstranění potrubí městysi Vémyslice. Vlastníky potrubí jsou totiž vlastníci B mlýna, nikoliv městys Vémyslice. Krajský úřad ale nesouhlasil se závěrem vodoprávního úřadu, že nelze prokázat nepovolenost potrubí. Uvedl, že by se vodoprávní úřad měl nadále zabývat otázkou nelegálnosti potrubí a souvisejícím nepovoleným odběrem vody.

Odůvodnění rozhodnutí krajského úřadu, podle mého názoru, **není souladné s výrokem** rozhodnutí. Sice rozhodnutí vodoprávního úřadu potvrdil, zároveň však vodoprávní úřad zavázal k tomu, aby se znovu zabýval otázkou, zda jde o stavbu nepovolenou, či nikoli. Rozhodnutí krajského úřadu proto považuji za nesrozumitelné a zmatečné.

Pokud podle krajského úřadu vodoprávní úřad nesprávně vyhodnotil otázku nelegálnosti potrubí, **měl krajský úřad jeho rozhodnutí zrušit a vrátit mu věc k novému projednání**. Současně měl vodoprávní úřad zavázat k tomu, aby při novém projednání věci upravit

3 Rozhodnutí ze dne 12. 8. 2021, č. j. MUMK 13873/2021.

4 Ustanovení § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu.

5 Ustanovení § 90 odst. 1 písm. b) správního řádu.

okruh účastníků řízení, tj. aby řízení o odstranění potrubí vedl se skutečnými vlastníky potrubí (dle uzavřené dohody z roku 2017 se za ně prohlásili vlastníci B mlýna).

Nesprávný postup krajského úřadu v odvolacím řízení má však vážné právní důsledky, které, podle mého názoru, znemožňují, aby vodoprávní úřad nyní postupoval dle jeho pokynu uvedeného v odůvodnění odvolacího rozhodnutí. K tomu dodávám následující.

Právní teorie rozlišuje mezi tzv. rozhodnutím in rem a rozhodnutím in personam.

Rozhodnutí in personam řeší osobní poměry adresáta rozhodnutí. Vztahuje se tedy pouze ke konkrétní osobě. Jako příklad lze uvést rozhodnutí o přestupku.

Rozhodnutí in rem se prvotně týká určité věci (typicky stavby). Teprve prostřednictvím této věci se týká určité osoby (např. vlastníka stavby), a to kvůli vztahu osoby k předmětné věci. Rozhodnutí in rem je závazné i pro právní nástupce osoby, které bylo rozhodnutí původně určeno. Jako příklad lze uvést stavební povolení.

Skutečnost, že je rozhodnutí závazné pro úřady, účastníky řízení i pro zmíněné právní nástupce,⁶ zakládá překážku věci pravomocně rozhodnuté.⁷

Překážka věci pravomocně rozhodnuté znamená, že přiznat totéž právo nebo uložit tutéž povinnost lze z téhož důvodu téže osobě pouze jednou.⁸

Výše popsaný nesprávný postup krajského úřadu v odvolacím řízení vedl k tomu, že zde existuje:

- **pravomocné** rozhodnutí o nenařízení odstranění potrubí, v němž vodoprávní úřad dospěl k závěru, že nelze postavit najisto, že se jedná o nepovolenou stavbu, a současně
- **důvodná pochybnost**, že je potrubí nepovolenou stavbou.

Tím, že krajský úřad nesprávně potvrdil rozhodnutí o nenařízení odstranění potrubí, bylo řízení o odstranění stavby ukončeno. Vodoprávní úřad rozhodnutím **deklaroval, že se nejedná o nepovolenou stavbu**. Přikláním se k tomu, že rozhodnutí o nenařízení odstranění stavby je tzv. rozhodnutím in rem. Dané rozhodnutí tedy vázne na předmětném potrubí a účinky z něj plynoucí se, podle mého názoru, vztahují i na skutečné vlastníky potrubí, i když s nimi vodoprávní úřad nejednal jako s vlastníky stavby. Jelikož už o osudu stavby pravomocně rozhodl vodoprávní úřad, **nelze** v současnosti **zahájit další řízení** o odstranění „nepovolené“ stavby potrubí **podle § 250 odst. 1 písm. b)** nového stavebního zákona. Nemožnost rozhodovat dvakrát o téže věci z důvodu překážky věci pravomocně rozhodnuté vyplývá i z aktuální soudní judikatury (viz usnesení Krajského soudu v Brně č. j. 30 A 56/2024-27).⁹

Přestože rozhodnutí krajského úřadu ze dne 9. 12. 2021 je, podle mého názoru, **nesprávné**, v současné době jej již **nelze zrušit**, protože marně uplynula jednorozhodnutí.¹⁰

6 Ustanovení § 73 odst. 2 správního řádu.

7 Viz VEDRAL, Josef. *Správní řád: komentář*. 2. vyd. Praha: BOVA POLYGON, 2012. s. 645.

8 Ustanovení § 48 odst. 2 správního řádu.

9 Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 2. 9. 2024, č. j. 30 A 56/2024-27; dostupné na www.nssoud.cz. Pro úplnost uvádím, že je aktuálně usnesení napadeno u Nejvyššího správního soudu kasační stížností.

10 Dle § 96 odst. 1 správního řádu platí, že přezkumné řízení lze zahájit nejpozději do 1 roku od právní moci rozhodnutí ve věci.

C.2 Postup vodoprávního úřadu

Z důvodu složitosti kauzy zde nejprve zhodnotím postup vodoprávního úřadu při vyřízení žádostí stěžovatele o pokračování v řízení o odstranění nepovolené stavby. Poté se vyjádřím k namítané nečinnosti vodoprávního úřadu v daném řízení.

C.2.1 Vyřízení žádostí stěžovatele o pokračování v řízení

Povinností úřadu je přijímat podněty k zahájení řízení z moci úřední a dále do 30 dnů vyrozumět podatele podnětu o tom, jak naložil s jeho podnětem, pokud o to podatel podnětu požádal.¹¹

S ohledem na principy dobré správy, zejména s ohledem na princip vstřícnosti, úředník věnuje náležitou pozornost všem sdělením a na všechna podání řádně odpovídá, s výjimkou podání anonymních a opakujících se.¹²

Stěžovatel si v podnětu stěžoval na to, že mu vodoprávní úřad neodpověděl na jeho písemnosti ze dnů 14. 3. a 23. 8. 2023, prostřednictvím kterých usiloval o pokračování řízení o odstranění potrubí. Pokud jde o žádost o sdělení aktuálního stavu řízení ze dne 14. 3. 2023, z podkladů vyplývá, že mu vodoprávní úřad odpověděl dne 31. 3. 2023. Co se týká žádosti o odstranění potrubí ze dne 23. 8. 2023, stěžovatel v písemnosti nepožádal o zaslání vyrozumění o způsobu vyřízení podnětu. Vodoprávní úřad mi sdělil, že stěžovateli na danou písemnost neodpověděl.

Z doložených podkladů vyplývá, že na první písemnost stěžovatele ze dne 14. 3. 2023 vodoprávní úřad odpověděl ve lhůtě 30 dnů ode dne obdržení písemnosti. **Při vyřízení dané písemnosti vodoprávní úřad nepochybil.**

Pokud jde o druhou písemnost ze dne 23. 8. 2023, mám s ohledem na její obsah za to, že se jednalo o podnět k zahájení řízení z moci úřední podle § 42 správního řádu. Vodoprávní úřad neměl zákonnou povinnost stěžovatele vyrozumět o způsobu vyřízení jeho podnětu, neboť o to nepožádal. Z hlediska principů dobré správy tak však učinit měl. Vzhledem k tomu jsem dospěl k závěru, že **vodoprávní úřad při vyřízení podnětu stěžovatele ze dne 23. 8. 2023 postupoval v rozporu s principy dobré správy.**

C.2.2 Namítaná nečinnost v řízení o odstranění nepovolené stavby

Stěžovatel v podnětu namítal, že je vodoprávní úřad nečinný, když nepokračuje v řízení o odstranění potrubí, jak mu uložil krajský úřad ve svém rozhodnutí ze dne 9. 12. 2021.

Jak už jsem uvedl v části C.1.1, v současnosti **nelze vést další řízení** o odstranění potrubí proto, že by se mohlo jednat o nepovolenou stavbu, tj. **podle § 250 odst. 1 písm. b)** nového stavebního zákona. Brání tomu překážka věci pravomocně rozhodnuté. Vodoprávní úřad, resp. stavební úřad¹³ Městského úřadu Moravský Krumlov tedy nyní **není nečinný**, když toto řízení nevede.

V následující části C.3 nastíním způsoby, kterými by bylo možné současnou nežádoucí situaci napravit.

¹¹ Ustanovení § 42 správního řádu.

¹² Veřejný ochránce práv. *Principy dobré správy*; dostupné na <https://www.ochrance.cz/dokument/principy-dobre-spravy/>.

¹³ Od účinnosti nového stavebního zákona, tj. od 1. 7. 2024, totiž vede řízení o odstranění vodních děl (tj. i potrubí) stavební úřad, nikoli vodoprávní úřad.

C.3 Další možné postupy Městského úřadu Moravský Krumlov v dané kauze

Zjistil jsem, že existence a užívání potrubí působí problémy nejen stěžovateli, ale ohrožuje i životní prostředí, což vyplývá z odvolání Povodí Moravy proti rozhodnutí vodoprávního úřadu. Potrubím je totiž odváděna téměř veškerá voda z Anonymizovaného potoka do B mlýna i přesto, že vlastníci potrubí nemají platné povolení k odběru povrchových vod. Další užívání potrubí je tedy nežádoucí.

Domnívám se, že **existují dva způsoby**, kterými by bylo možné **zabránit dalšímu užívání potrubí**.

Za prvé připadá v úvahu postup podle vodního zákona.¹⁴ Z něj vyplývá, že vodoprávní úřady kontrolují dodržování ustanovení vodního zákona a v rozsahu své působnosti ukládají opatření k odstranění zjištěných závad.¹⁵

Vodoprávní úřad by tedy nyní mohl využít svého oprávnění uložit opatření k odstranění zjištěných závad podle § 110 odst. 1 vodního zákona. Tak by mohl zabránit dalšímu nepovolenému odběru povrchových vod z potoka. Konkrétně by mohl po vlastnících požadovat, aby potrubí zaslepili či aby jiným vhodným opatřením zajistili jeho nefunkčnost.

Za druhé připadá v úvahu postup podle nového stavebního zákona. Kromě toho, že stavební úřad může nařídit odstranění nepovolené stavby, může nařídit odstranění i z dalších důvodů, např. ohrožení životního prostředí. Konkrétně může nařídit odstranění stavby, která svým závadným stavem ohrožuje životní prostředí či majetek třetích osob, pokud její vlastníci i přes rozhodnutí stavebního úřadu ve stanovené lhůtě neodstranili závadný stav stavby.¹⁶

Shledal-li by stavební úřad v daném případě na stavbě potrubí závady, kterými ohrožuje životní prostředí či majetek třetích osob, mohl by vlastníků potrubí rozhodnutím uložit povinnost odstranit závady. Jestliže by vlastníci potrubí závady ve stanovené lhůtě neodstranili, stavební úřad by mohl zahájit řízení o odstranění stavby potrubí, které svým závadným stavem ohrožuje životní prostředí či majetek třetích osob. Jednalo by se tedy o řízení podle § 250 odst. 1 písm. a) nového stavebního zákona.

Jelikož je stěžovatelova manželka zaměstnankyní vodoprávního úřadu, **je nezbytné pro další postup vodoprávního i stavebního úřadu vyřešit otázku podjatosti úředních osob**.

Ze správního řádu vyplývá, že úředník má povinnost bezodkladně uvědomit svého představeného o okolnostech nasvědčujících, že je v konkrétní věci vyloučen pro podjatost. Představený následně určí, aby věc projednal jiný úředník. Pokud nelze určit jiného úředníka, představený o tom uvědomí nadřízený úřad.¹⁷ Nadřízený úřad následně může pověřit jiný podřízený úřad k vyřízení věci či si věc může převzít sám.¹⁸

Dne 20. 4. 2023 tajemník Městského úřadu Moravský Krumlov informoval krajský úřad, že všichni zaměstnanci vodoprávního úřadu jsou podjatí při projednávání nepovoleného odběru vody z Anonymizovaného potoka. Dne 2. 6. 2023 krajský úřad vydal usnesení,

14 Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon).

15 Ustanovení § 110 odst. 1 vodního zákona.

16 Ustanovení § 250 odst. 1 písm. a) nového stavebního zákona.

17 Ustanovení § 14 odst. 4 a 5 správního řádu.

18 Ustanovení § 131 správního řádu.

kterým si věc převzal k vyřízení. Usnesení následně potvrdilo i Ministerstvo zemědělství v odvolacím řízení. Dne 20. 5. 2024 krajský úřad zahájil s vlastníky potrubí řízení o přestupku nepovoleného nakládání s vodami.

Vzhledem k tomu, že zaměstnanci vodoprávního úřadu jsou v probíhajícím přestupkovém řízení podjatí, předpokládám, že se budou cítit podjatí i v případném řízení o uložení opatření k nápravě dle § 110 odst. 1 vodního zákona. V takovém případě by měli informovat svého představeného o skutečnostech zakládajících jejich podjatost ve věci. Ten by pak měl o situaci uvědomit nadřízený krajský úřad. Krajský úřad by si následně mohl převzít vedení řízení o uložení opatření k nápravě obdobně, jako to učinil v případě přestupkového řízení.

Pokud jde o výše naznačený postup stavebního úřadu v řízení o odstranění stavby, která ohrožuje životní prostředí či majetek třetích osob, domnívám se, že stavební úřad by v řízení nemusel být podjatý. Jeho zaměstnanci totiž nejsou přímými kolegy stěžovatelovy manželky. Nicméně pokud by se i zaměstnanci stavebního úřadu cítili být ve věci podjatí, měli by postupovat výše popsáním způsobem, tedy oznámit tuto skutečnost svému představenému.

S ohledem na výše uvedené nyní **městský úřad žádám o sdělení, zda využije zmíněných postupů**, aby zabránil dalším negativním dopadům užívání stavby potrubí na okolí. **Pokud uvedenými způsoby nebude postupovat, žádám ho o bližší vysvětlení.**

Současně **očekávám, že se i krajský úřad aktivně zapojí do řešení** nastalé situace z pozice nadřízeného úřadu a **že mi sdělí své stanovisko** k uvedeným možnostem nápravy.

D. Informace o dalším postupu

Zprávu zasílám starostovi města Moravský Krumlov a řediteli Krajského úřadu Jihomoravského kraje a žádám, aby se ve lhůtě 45 dnů od jejího doručení vyjádřili ke zjištěným pochybením a vyrozuměli mě o přijatých opatřeních k nápravě.¹⁹ Pokud neodpoví, nepřijmou opatření k nápravě nebo provedená opatření nebudou považovat za dostatečná, vydám závěrečné stanovisko, v němž navrhnou opatření k nápravě.²⁰

Zprávu zasílám rovněž stěžovateli.

Brno 11. prosince 2024

JUDr. Stanislav Křeček
veřejný ochránce práv
(podepsáno elektronicky)

¹⁹ Podle § 18 odst. 1 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv.

²⁰ Podle § 18 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv.